

Jotain uutta, jotain vanhaa

Metsät ja ilmasto -seminaari kiinnosti yleisöä.

Miten kirja syntyy? Entä millaisia haasteita työelämän jatkuva muutos tuo työpaikoille ja sopimustoimintaan? Muun muassa näistä aiheista keskusteltiin helmikuun alussa Jyväskylässä.

Työväen kulttuuritapahtuma Jyväskylän Talvi tarjosi 3.–9.2.2020 laajan kattauksen keskustelujuhteiskunnallisesti tärkeistä aiheista.

Perjantai-iltana Jyväskylän Työväenyhdistyksen Aalto-salissa oli keskustelemassa neljä kirjailijaa sekä Atena Kustannuksen kustantaja **Ville Rauvola**. Rauvola kertoi kirjan synnyn näkymättömästä puolesta ja siitä, millä perusteella toiset kirjat päättyvät julkaistavaksi ja toiset eivät.

– Pitää miettiä kuka haluaa tämän kirjan lukea ja täyttääkö käsikirjoitus sellaiset vaatimukset, että se voidaan julkaista.

Kun käsikirjoitus hyväksytään julkaistavaksi, kustantajan seuraava tehtävä on varmistaa, että kirjailija pystyy hiomaan teoksensa vielä paremmaksi. Tässä apuna on kustannustoimittaja, joka yhdessä kirjailijan kanssa saattaa sen valmiiksi. Kirja saattaa kiertää kustannustoimittajan

kautta neljästä kuuteen kertaa ennen kuin se päättyi lukijoille, Rauvola valaisee prosessia.

SAMA PAIKKA, ERI AIKA

Jyväskyläläinen tietokirjailija ja graafikko **Jussi Jäppinen** on tutkinut kaupunkiympäristön muutosta Jyväskylän keskustassa. Kirjoissaan hän avaa paikallisten talojen ja ihmisten historiaa: sitä, keitä taloissa on asunut ja millaista elämää he ovat eläneet. Kuvakirjoillaan Jäppinen haluaa, että lukijat pystyisivät hahmottamaan, millaista elämä tietystä paikasta aikanaan oli.

Jäppinen kertoi, miten kuvien tutkiminen on kuin salapoliisin työtä. Jyväskylästä on esimerkiksi olemassa vanha kuva vuosisadan vaiheesta, jossa hautajaissaattue kulkee pitkin Jyväskylän keskustaa halkovaa Kauppakatua. Siitä ei kuitenkaan ollut tietoa, ketä kuvassa oltiin saattamassa. Jäppinen etsi kuvasta vihjeitä siitä, vuodelta kuva saattaisi olla ja kävi läpi sen aikaisia rakennusmääräyksiä, kirkonkirjoja ja sanomalehtiä.

Työ tuotti tulosta: saattue oli 19-vuotiaana umpisuolen tulehdukseen kuolleen nuorukaisen. Omassa kirjassaan Jäppinen on yhdistänyt hautajaissaattuekuvan samasta paikasta otettuun uuteen kuvaan. Lopputuloksena syntyi teos, jossa nuorukaista kevätalvella 1901 viedään hautuumaalle hevossaattueessa ohi Sokoksen ja muiden nykykauppojen. Elämää nyt ja silloin – samalla paikalla.

MONIPUOLINEN PUHEOHJELMA

Kun työväen kulttuuritapahtuma Jyväskylän Talvi puolivuosisataa sitten syntyi, vasemmistopuolueet olivat ohjelman järjestämisessä isossa roolissa, mutta tänä päivänä ohjelma ei ole samalla tavalla poliittisesti väritty vaan lähestymistapa on enemmän yleishumanistinen ja demokraattinen.

– Ohjelmaan pyritään etsimään sellaisia tärkeitä ja ajankohtaisia teemoja, jotka yhteiskunnassa ovat jollain lailla kiistanalaisia. Koska kyse on työväenkulttuuritapahtumasta, ohjelma pyritään kuitenkin rakentamaan niin, että se on kansalaisen ja heikomman ihmisen puolella, Jyväskylän Talven puheenjohtaja **Antero Mikonranta** kertoo.

Mikonranta on tyytyväinen tämän vuoden ohjelmaan ja esiintyjiin. Talven ohjelman aloitti seminaari vanhemmuudesta. Aiheesta olivat keskustelemassa muun muassa muun muassa ministeri **Aino-Kaisa Pekonen**, THL:n erikoistutkija **Riikka Ikonen** ja lapsiasiainvaltuutettu **Elina Pekkarinen**.

Päätösseminaarissa puolestaan pohdittiin työelämän muutosta. Valmet Technologiesin pääluottamusmies **Tuomo Leinonen** kertoi, miten ala kärsii työvoimapulasta. Koska uusia tekijöitä on vaikea saada, nykyiset pauskivat pitkää päivää. Eläköitymisen myötä iso joukko tekijöitä on kuitenkin lähivuosina jäämässä eläkkeelle. Yritys tekeekin yhteistyötä oppilaitosten kanssa, jotta alalle saataisiin tulevaisuudessa tekijöitä.

Valmet on entinen valtion konepaja, nykyinen pörssi-yhtiö. Toiminta on vuosien aikana pirstaloitunut, kun joitain toimintoja on yhtiötetty omiksi yrityksiksi. Samalla työntekijät ovat voineet siirtyä yhden työehtosopimuksen piiristä toiseen vähän kuin huomaamatta ja tämä on vaikeuttanut yhteisten etujen ajamista.

Leinonen kertoi myös, miten siirtyminen kuukuspalkkaan on muuttanut työn tekemistä.

– Urakka- ja tuotantopalkkiot motivoivat työntekijöitä, koska silloin he pystyvät hilaamaan palkkaansa ylöspäin.

Nykyinen järjestelmä ei samalla lailla kannusta. Tähän Leinonen toivoisikin muutosta.

Rakennusliiton lakimies **Jyrki Ojanen** puolestaan kertoi, miten viimeisen kymmenen vuoden aikana rakennusalalla työ on pirstoutunut aliurakointiketjuihin ja työntekijöistä on tullut vuokratyöläisiä. Samalla työn tekemisen riskit ovat siirtyneet vuokratyöyhtiöihin.

Ojanen pitää kehitystä huolestuttavana muun muassa alipalkkauksen sekä vastuiden selvittämisen vaikeuden takia.

SÄRMÄÄ KESKUSTELUIHIN

Talven seminaarit pyritään kokoamaan niin, että keskusteluihin saataisiin särmää. Antero Mikonranta kertoo, että ohjelman ja puhujien kokoaminen aloitetaan jo edellisvuoden keväällä.

– Kysymme ajatuksia myös meidän tukijoiltamme, millaisia toiveita heillä on teemojen suhteen ja kaikista ideoista pyrimme seulomaan sellaiset, jotka kiinnostavat ihmisiä.

– Otamme käsittelyyn vakavia teemoja, joihin pyrimme porautumaan syvemmin ilman, että viihteellistäisimme aiheita liikaa.

Tänä vuonna yleisöä kiinnosti eniten seminaarit Media ja valta sekä Metsät ja ilmasto. Esiintyjien buukkaaminen alkaa alkusyksystä.

– Toisaalta heitä on helppo löytää ja toisaalta emme välttämättä saa ihan kaikkia haluamiamme puhujia paikalle. Esimerkiksi työ ja sopiminen -seminaariin olisimme halunneet puheenvuoron myös työnantajapuolelta, mutta yksi toisensa jälkeen ilmoitti esteestä.

Jyväskylän Talvi ei saa valtionavustusta ja toimintaa pyöritetään pitkälle vapaaehtoisvoimin. Eri työväenjärjestöt kuitenkin tukevat tapahtumaa ja samaten Jyväskylän kaupunki.

Ohjelma painottuu vahvasti seminaareihin ja puheohjelmaan, mutta joka vuosi mukana on myös kulttuuria. Tänä vuonna esimerkiksi lauantaiohjelman avasi Secapella-kuoro työ-aiheisilla lauluillaan ja Työväen Sivistysliiton ja Kansan Sivistystyön Liiton avustuksella Talvi pystyi järjestämään klubiohjelman ravintola Poppariin, jossa esitettiin uusia kantaaottavia lauluja.

Natasha Petrell

Kuvat: Jyväskylän Talvi